

AFET SOSYOLOJİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

BEYPAZARI MESLEK YÜKSEKOKULU

ACİL DURUM VE YÖNETİMİ AFET PROGRAMI

LEYLA DERİN

6. Afet Sosyolojisinin Genel Kavramsal Çerçevesi

DOĐA OLAYI ?

İNSAN?

ZARAR ?

SOSYOLOJİ?

AFET ?

Risk nedir?

Belirli bir tehlikeden dolayı hasarın meydana gelmesi olasılığı ve boyutu (Loat/Meier 2003)

Belirli bir tehlikeli olayın meydana gelmesi durumunda cana, mala veya çevreye gelebilecek hasarların tahmini olasılığı (TESEC-EUR-OPA 2001)

Tehlike nedir?

Can kaybına veya yaralanmalara, maddi zararlara, sosyal ve ekonomik hayatın kesintiye uğramasına veya çevresel bozulmalara neden olabilecek, zarar verme ihtimali olan, fiziki olay, veya insan aktiviteleridir.

Zarar grebilirlilik nedir?

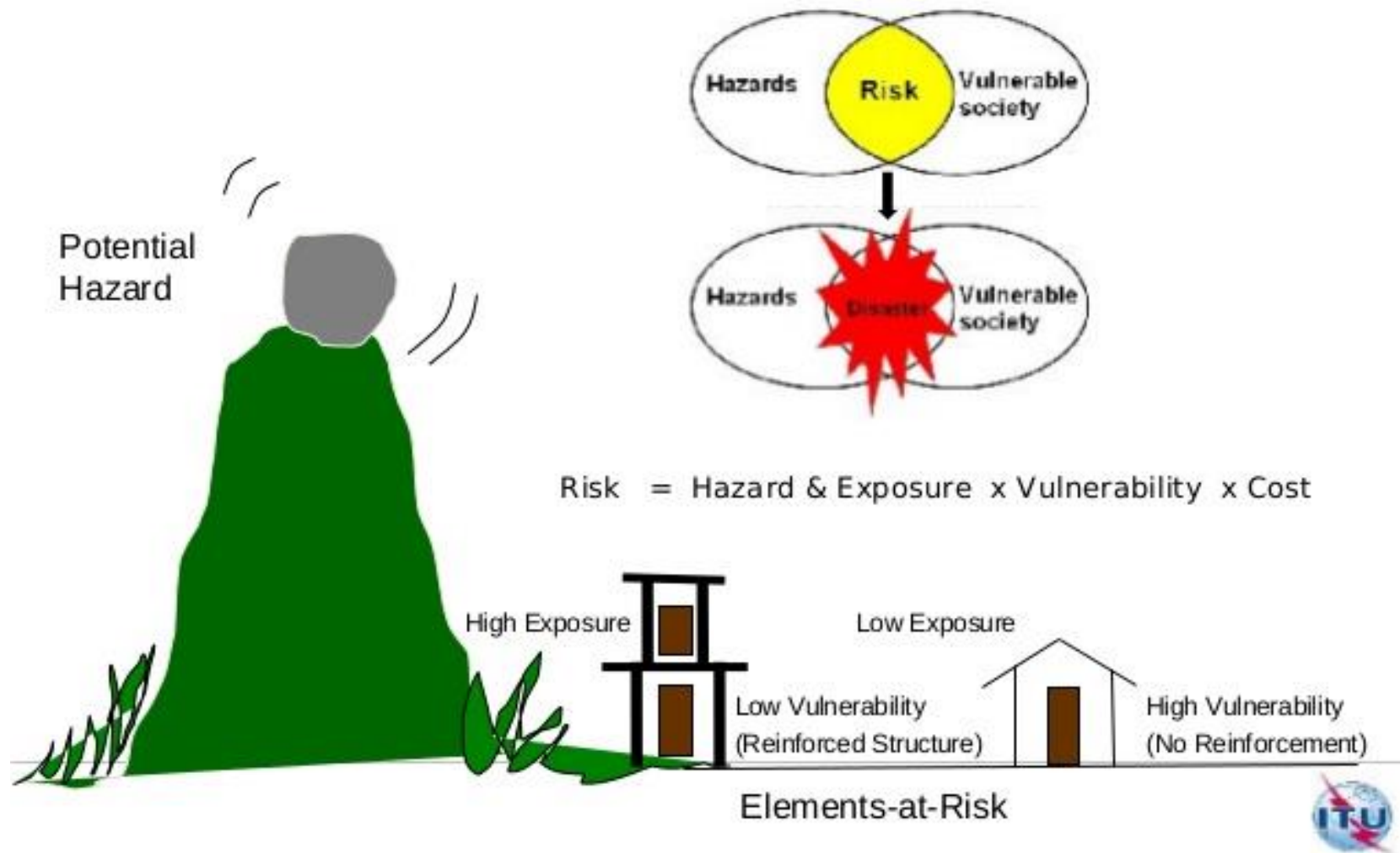
Dışarıdan gelen zararlı etkilere karşı bir sistemin (yapı, veya tesis, fabrika, ülke veya devlet, şirket gibi) duyarlılığı. Zarar grebilirlilik, sosyal, ekonomik, fiziksel ve çevresel faktörlerden kaynaklanan bir dizi etkileşimli durum ve süreçlerden oluşmaktadır.

Bařa ıkabilme kapasitesi nedir?

Sıradışı, anormal ve olumsuz koşullar yaratan bir afet olayı veya sürecinde, kişilerin ve kurum ve kuruluşların, çeşitli yararlı sonuçlar alabilmek amacıyla mevcut kaynakları kullanım şekilleridir. (RDR)

$$\text{Risk} = \frac{\text{Tehlike} + \text{Zarar Görebilirlilik}}{\text{Kapasite}}$$

Defining Hazard, Vulnerability and Risk

Tahmin

Gelecekteki bir olayın ortaya çıkışının kesin olarak bildirilmesi ya da istatistikî olarak kestirilmesi (ISDR)

Uyarı

Belirli, olması yakın bir tehlikeye karşı uyarı yapılması için tasarlanmış bir cihazlar bütünü (EUD)

Önlem

Tehlikelerin olumsuz etkilerinden bütün olarak kaçınılmasını sağlamaya yönelik faaliyetler ve bu tehlikelerle ilgili çevresel, teknolojik veya biyolojik riskleri en aza indirmeye yönelik araçlardır. Sosyal ve teknik uygulanabilirliğe ve maliyet / fayda değerlendirmelerine bağlı olarak gerçekleştirilmelidir.

Afet Sosyolojisi

«Her afet, birey ya da grup düzeyinde yeniden yorumlanan, hatta kurgulanan toplumsal gerçekliklere dönüşür.

Sosyolojik açıdan bakıldığında, etkilenen sayısı kadar (afetzedede ya da salt gözlemciler) afet vardır, zira her biri fiziksel olayın etkilerini kendi yaşantısının süzgecinden geçirerek afetin öznel bir yorumunu ortaya çıkarır. Scarle'ün nitelemesinden yola çıkarak fiziksel olayı doğanın özünü (intrinsic) bir parçası olarak afeti ise gözlemcinin amaçlılığına bağlı (relative to observer's intentionality) olarak düşünebiliriz. (Scarle. 1995:9)»*

Felaketlerle,
toplum ve
toplumsal
değişim
arasındaki ilişki
nedir?

Felaketlerin tüm toplumu kökten ve hızla değiştirmekten çok, varolan değişim eğilimlerini hızlandırmaktadır*

➤ Akgüngör Ç., 2011:

“Afet nedeniyle, güç ilişkileri de dahil olmak üzere toplumsal ilişkiler, toplumsal roller ve üretim biçimleri değişikliğe uğrayabilir; yeni toplumsal gruplar ve yeni roller ortaya çıkarken yapısal bir değişim meydana gelebilir, hatta toplumsal tepkilerin çatısı altında birleştiği hareketler ortaya çıkabilir.

Acı ve keder duygularının, toplumsal değişme de önemli bir itki görevi görmesi de mümkündür(Neveu, 2005:39). Ancak afetin neden olduğu ya da hızlandırdığı değişim, öncelikli olarak afet kurbanı kitleyi etkilemektedir.”

**AFETLERDEN FİZİKSEL YARALANMA YAŞAMAYAN KİŞİLERİN,
YARALANMA ALMADAN AFETİ ATLATTIĞI SÖYLENEBİLİR Mİ?**

Afetler nedeniyle
yaşanan zararların
en uzun ömürlüsü
sosyal
yaralanmalardır.

